

Pradžia > ... > Mokymai, Teisminiai Tinklai Ir Agentūros > Teisingumo Srities Specialistų > Mokymas Nacionalinės Mokymo Sistemos > Pirminis Teisėjų Ir Prokurorų Mokymas Europos Sąjungoje > Czechia

Pirminis teisėjų ir prokurorų mokymas Europos Sąjungoje

Turinį pateikė
Čekija

Čekija

Bendras aprašymas

Čekijoje pirminį mokymą rengia [Čekijos teisėjų akademija](#).

Teisėjų akademijoje rengiami pirminiai mokymai stažuotojams, t. y. teisėjams stažuotojams (būsimi teisėjai) ir teisininkams stažuotojams (būsimi prokurorai), o pastaruoju metu – kandidatams į teisėjus (būsimi teisėjai).

Teisėjai stažuotojai ir teisininkai stažuotojai eina trejų metų parengiamąją tarnybą, kurios metu jie dirba teisme / prokuratūroje ir dalyvauja Teisėjų akademijos ir teismų / prokuratūrų rengiamuose renginiuose. Teismų ir teisėjų įstatymo (Nr. 6/2002 Sb.) pakeitimu nuo 2022 m. sausio 1 d. panaikinta teismo stažuotojo vieta. Teisėjai stažuotojai, kuriems iki šios datos buvo leista eiti parengiamąją tarnybą, ją užbaigs pagal esamą parengiamosios tarnybos planą.

Pirmiau minėtu pakeitimu nustatyta nauja kandidato į teisėjus vieta. Kandidatas į teisėjus dalyvauja 1 metų trukmės mokymo kursuose. Šių kursų tikslas – kuo geriau parengti kandidatą į teisėjo pareigas. Tai užtikrinama tiek dirbant įvairiuose pirmosios instancijos teismų ir apeliacinių teismų skyriuose, tiek dalyvaujant Teismų akademijos mokymo renginiuose, kurie daugiausia rengiami praktinių seminarų forma. Kandidatai į teisėjus privalo dalyvauti kai kuriuose Teismų akademijos seminaruose. Kai kuriuose teismuose šiuo metu vyksta pirmieji kandidatų į teisėjus atrankos procesai. Numatoma, kad 2022 m. pasibaigus pirmajam atrankos proceso etapui Čekijoje bus apie 30 kandidatų į teisėjus. Kiti atrankos procesai vyks 2022 m. rudenį. 2022 m. sausio 1 d. buvo 74 teisininkai stažuotojai.

Informacija apie kandidatų į teisėjus pirminio mokymo teisinę sistemą pateikiama Įstatyme Nr. 6/2002 dėl teismų, teisėjų, teisinio išsilavinimo neturinčių teisėjų ir teismų administravimo (suvestinė redakcija su pakeitimais) (<https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2002-6>) ir Reglamente Nr. 516/2021 dėl kandidatų į teisėjus atrankos, stažuotės ir egzaminų (suvestinė redakcija su pakeitimais) (<https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2021-516>); informacija apie teisininkų stažuotojų pirminio mokymo teisinę sistemą pateikiama Prokuratūros įstatyme Nr. 283/1993 (suvestinė redakcija su pakeitimais) (<https://www.zakonyprolidi.cz/cs/1993-283>) ir [Reglamente Nr. 383/2017](#) dėl teisininkų stažuotojų atrankos, stažuotės ir egzaminų (suvestinė redakcija su pakeitimais).

Galimybė dalyvauti pirminio mokymo veikloje

Atrankos į teisininko stažuotojo parengiamąją tarnybą procesą skelbia regiono prokuroras, pasikonsultavęs su Teisingumo ministerija, kai reikia užpildyti laisvas teisininkų stažuotojų vietas. Teisininkas stažuotojas turi atitikti šiuos reikalavimus: būti Čekijos piliečiu, visiškai veiksniu, geros reputacijos ir būti įgijęs aukštąjį teisinį išsilavinimą Čekijoje. Atrankos procesą sudaro testas raštu, pokalbis ir psichologinis patikrinimas. Testas raštu ir pokalbis naudojami kandidato profesinėms žinioms ir tinkamumui priimti į parengiamąją tarnybą patikrinti. Norint dalyvauti žodžiu rengiamoje atrankos proceso dalyje, būtina išlaikyti testą raštu. Pokalbio rezultatus egzaminų komitetas pateiks apygardos prokurorui, kuris atrinktą kandidatą priims trejų metų parengiamajai tarnybai.

Atrankos į kandidato į teisėjus parengiamąją tarnybą procesą skelbia apygardos teismo pirmininkas, pasikonsultavęs su Teisingumo ministerija, kai reikia užpildyti laisvas kandidato į teisėjus vietas. Kandidatui į teisėjus keliami šie reikalavimai: Čekijos Respublikos pilietybė, aukštasis teisinis išsilavinimas įgytas Čekijos Respublikoje, profesinis teisėjo egzaminas (arba kitas panašus profesinis egzaminas), veiksnumas ir gera reputacija, jo patirtis ir moralinės savybės užtikrina, kad jis tinkamai eis savo pareigas, sėkmingai praeis kandidato į teisėjus atrankos procesą ir prisieks apygardos teismo pirmininkui. Atrankos procesą sudaro rašytinė dalis, psichologinis patikrinimas ir pokalbis. Rašytinėje dalyje pateikiami atvejo tyrimai, susiję su pagrindiniais sunkumais, kylančiais civilinės teisės, baudžiamosios teisės, administracinės teisės ir bankroto teisės srityse, taip pat aptariami klausimai, kuriais tikrinamas loginis pagrindimas. Rašytinę atrankos proceso dalį rengia ir organizuoja Teismų akademija. Norint dalyvauti žodžiu rengiamoje atrankos proceso dalyje, būtina išlaikyti testą raštu. Kandidatas, kuris gali dalyvauti žodinėje atrankos proceso dalyje, privalo dalyvauti psichologiniame patikrinime, po kurio jis priimamas dalyvauti žodinėje atrankos proceso dalyje. Psichologinio patikrinimo rezultatas yra vienas iš atrankos komitetui pateiktų dokumentų. Atrankos komiteto nariai užduoda klausimų apie rašytinę atrankos proceso dalį, taip pat klausimus apie kandidato profesines žinias ir asmenines savybes. Kiekvienas komiteto narys įvertina kandidatą nuo 0 iki 10 balų. Bus atsižvelgta į visus atrankos komisijos turimus dokumentus, kandidato parengtos rašytinės dalies rezultatus, jo psichologinio patikrinimo rezultatus ir kandidato atsakymus, pateiktus per žodinę atrankos procedūros dalį, įskaitant bendrą jo prisistatymą ir pasisakymus. Kandidato į teisėjo pareigas atrankos proceso rezultatus apygardos teismo pirmininkas skelbia Teismo interneto svetainėje pseudonimine forma.

Pirminio mokymo forma ir turinys

Pirminis teisininkų stažuotojų mokymas trunka 3 metus. Šiuo laikotarpiu jie gali dalyvauti Teismų akademijos rengiamuose mokymo kursuose, kurie yra specialiai skirti šiai tikslinei grupei.

Tai, be kita ko, materialinės ir proceso teisės taikymo seminarai, prisitaikymo kursai, praktiniai seminarai ir internetiniai seminarai. Teisininkai stažuotojai taip pat gali susipažinti su įvairia nuotolinio mokymosi medžiaga, vaizdo kursais, metodikomis arba paskaitų įrašais garso knygų forma. Prisitaikymo kursai, kurie yra privalomi, vyksta per pirmuosius 6 pirminio mokymo mėnesius. Jų tikslas – supažindinti naujai įdarbintus teisininkus su parengiamosios tarnybos turiniu ir pagrindiniais teisės aktais, kuriais reglamentuojamas prokuratūros darbas. Šiai tikslinei grupei siūloma mokymo veikla taip pat apima parodomuosius teismo procesus, seminarą, kuriame daugiausia dėmesio skiriama bausmių skyrimo praktiniam mokymui, reguliarius seminarus, kuriuose daugiausia dėmesio skiriama baudžiamosios teisės aktų pakeitimams, ir galutinius parengiamuosius kursus, skirtus baigiamajam profesiniam egzaminui. Kiekvienas teisininkas stažuotojas prokuratūroje turi instruktorių, kuris prižiūri parengiamosios tarnybos lygį profesiniu ir pedagoginiu požiūriu. Instruktorius taip pat padeda stažuotojams mokytis profesinės etikos principų. Instruktorių skiria ir atleidžia apygardos prokuroras ir jis išrenkamas iš labiausiai patyrusių prokurorų.

Kandidatas į teisėjus per vieną metų trukmės pirminį mokymą privalo dalyvauti konkrečiuose seminaruose. Vienas iš privalomų seminarų – seminaras, kuriame nauji kandidatai į teisėjus supažindinami su teismų sistema ir profesinės etikos pagrindais. Paskui kandidatas į teisėjus turi dalyvauti penkių dienų trukmės interaktyviame praktiniame seminare civilinio proceso tema „proceso eiga nuo ieškinio iki sprendimo“, kuriame daugiausia dėmesio skiriama civiliniam procesui, vykstančiam pirmosios instancijos civilinių bylų teisme. Be to, kandidatas į teisėjus privalo dalyvauti interaktyviame seminare baudžiamojo proceso klausimais, pavadinimu „procesas nuo kaltinamojo akto iki nuosprendžio“, kuriame daugiausia dėmesio skiriama procesui pirmosios instancijos baudžiamųjų bylų teisme. Vėliau kandidatas į teisėjus privalo dalyvauti viename parodomajame teismo posėdyje, t. y. parodomajame civilinės bylos nagrinėjimo posėdyje arba parodomajame baudžiamosios bylos nagrinėjimo posėdyje. Šie parodomieji teismo posėdžiai vyksta parodomajoje teismo salėje ir yra grindžiami aktyviu dalyvių vaidmeniu. Be privalomų seminarų, kandidatai į teisėjus gali dalyvauti neprivalomuose seminaruose. Šiuose seminaruose daugiausia dėmesio skiriama atstovavimui teismo salėje, retorikos ir veiksmingos komunikacijos pagrindams, rašymo įgūdžiams ir praktiniams patarimams, kaip naudotis pagrindinėmis teisinės informacijos sistemomis. Seminare „Administracinis teisingumas“ rengiami būsimi administracinio teismo teisėjai. Jie taip pat gali susipažinti su e. mokymosi medžiaga, metodinėmis gairėmis ir mokomaisiais vaizdo įrašais. Jie taip pat gali dalyvauti kituose Teismų akademijos rengiamuose mokymo renginiuose, skirtuose kitoms tikslinėms grupėms.

Kandidatui į teisėjus per visą jo parengiamąją tarnybą teisme taip pat padeda instruktoriai, kurie prižiūri parengiamosios tarnybos lygį profesiniu ir pedagoginiu požiūriu. Kandidatas į teisėjus turi instruktorių kiekviename teismo departamente, kuriame jis dirba. Instruktoriai yra apygardos teismo pirmininko paskiriami ir

atleidžiami teisėjai. Instruktoriai taip pat atlieka kandidato į teisėjus rezultatų tame departamente vertinimą.

Pirminio mokymo ir kvalifikacijos kėlimo proceso nutraukimas

Pradinė teisininko stažuotojo parengiamoji tarnyba trunka 3 metus. Baigęs trejų metų parengiamąją tarnybą, teisininkas stažuotojas laiko baigiamąjį egzaminą. Jį sudaro testas raštu ir pokalbis su atrankos komitetu. Baigiamojo egzamino rašytinėje dalyje teisininkas stažuotojas parengia kaltinamąjį aktą, kitą sprendimą ar prašymą baudžiamojoje byloje arba prašymą civilinėje byloje, kurioje prokuroras yra įgaliotas imtis veiksmų, ir pateikia apeliacinį skundą dėl pirmosios instancijos teismo sprendimo. Žodinėje baigiamojo egzamino dalyje tikrinamos kandidato žinios, susijusios su:

1. konstitucine teise,
2. materialine ir civilinio proceso teise,
3. darbo teise ir socialinės apsaugos teise,
4. šeimos teise,
5. materialine ir baudžiamojo proceso teise,
6. komercine teise,
7. administracine teise ir materialine bei administracinio proceso teise,
8. finansų teise,
9. notarų teise ir vykdymo kodeksu,
10. teismų ir prokurorų darbo tvarkos taisyklėmis, jų vidaus ir tarnybos taisyklėmis ir teismų bei prokurorų darbo organizavimu.

Taip pat įgyjama pagrindinių žinių apie Europos Sąjungos teisę ir bendras supratimas apie pagrindinius tarptautinės teisės šaltinius. Jame taip pat atsižvelgiama į bendrą kandidato supratimą apie teisės sistemą ir prokuratūros darbo tvarkos taisykles, kandidato gebėjimą teisingai taikyti ir aiškinti teisės nuostatas ir jo žodinę raišką. Baigiamojo egzamino rezultatas vertinamas kaip „visiškai tinkamas“, „tinkamas“ ir „netinkamas“. Atrinktas kandidatas gaus Teisingumo ministerijos išduodamą baigimo pažymėjimą. Baigiamojo egzamino išlaikymas yra būtina sąlyga, kad vėliau būtų galima eiti prokuroro pareigas. Norint eiti prokuroro pareigas, reikia atitikti šias sąlygas: Čekijos Respublikos pilietybė, veiksnumas, gera reputacija, bent 25 metų amžius, aukštasis teisinis išsilavinimas, įgytas Čekijos Respublikoje, išlaikytas baigiamasis egzaminas, asmens moralinės savybės padeda užtikrinti, kad jis tinkamai eis šias pareigas, ir sutinka būti paskirtas prokuroru ir paskyrimu į tam tikrą prokuratūrą. Prokurorą vyriausiojo prokuroro siūlymu skiria teisingumo ministras neribotam laikui.

Kandidato į teisėjus mokymas trunka 1 metus. Pasibaigus šiam laikotarpiui kandidatas į teisėjus gali dalyvauti atrankos į teisėjo pareigas procese, apie kurį paskelbia teisingumo ministras. Paraiškas dėl atrankos į teisėjo pareigas gali teikti ne tik kandidatai į teisėjus, bet ir kiti asmenys. Pavyzdžiui, asmenys, kurie 5 metus ėjo prokuroro, advokato, notaro, antstolio ir Konstitucinio Teismo teisėjo pareigas, taip pat asmenys, kurie 10 metų su teismų sprendimų priėmimo veikla susijusioje teisės srityje užsiėmė teisine praktika arba mokslo ar mokymo veikla. Atrankos procesą sudaro rašytinė ir žodinė dalys. Rašytinę atrankos proceso dalį organizuoja Teismų akademija ir joje nagrinėjami didesnių sunkumų civilinės teisės, baudžiamosios teisės, administracinės teisės, bankroto teisės ir konstitucinės teisės srityse atvejai. Egzamino raštu metu tikrinamos kandidato profesinės žinios ir tinkamumas eiti teisėjo pareigas. Rašytinį testą išlaikęs ir žodinėje dalyje galintis dalyvauti kandidatas dalyvaus psichologiniame patikrinime, po kurio jam bus leista dalyvauti žodinėje atrankos proceso dalyje (jei jo psichologinis patikrinimas jau nebuvo atliktas atrankos į kandidato į teisėjus pareigybes metu). Atrankos į teisėjo pareigas proceso žodinė dalis vyksta pokalbio forma. Atrankos komitetą sudaro 5 nariai (Teisingumo ministerijos teisėjai ir ekspertai). Pokalbio metu atrankos komiteto nariai užduoda klausimus, kuriuose daugiausia dėmesio skiriama rašytinei atrankos proceso daliai, taip pat klausimus, kuriuose daugiausia dėmesio skiriama profesiniam teisėjo pareigų vykdymo aspektui ir kandidato asmeninei kvalifikacijai. Kiekvienas atrankos komiteto narys įvertina kandidatą balais nuo 0 iki 10, atsižvelgdamas į atrankos komiteto turimus dokumentus, kandidato parengtos rašytinės dalies rezultatus, jo psichologinio patikrinimo rezultatus ir kandidato atsakymus, pateiktus per žodinę atrankos proceso dalį, įskaitant bendrą jo elgesį ir pasisakymus. Nuo skirtų balų skaičiaus priklauso ar kandidatas praeis atrankos procesą. Sėkmingas teisėjų atrankos procesas yra būtina galimo teisminės funkcijos vykdymo sąlyga. Paskirtas kandidatas turi būti ne jaunesnis kaip 30 metų. Teisėją į šias pareigas skiria Respublikos Prezidentas.

Šio puslapio turinį nacionaline kalba tvarko atitinkamos valstybės narės. Vertimus atliko Europos Komisijos tarnyba. Į kompetentingos nacionalinės institucijos originale įvestus pakeitimus vertimuose gali būti neatsižvelgta. Europos Komisija nepriima jokios atsakomybės ar teisinių įsipareigojimų už šiame dokumente pateiktą ar nurodomą informaciją ar duomenis. Daugiau informacijos apie už šį puslapį atsakingos valstybės narės autorių teisių taisykles rasite puslapyje „Teisinė informacija“.